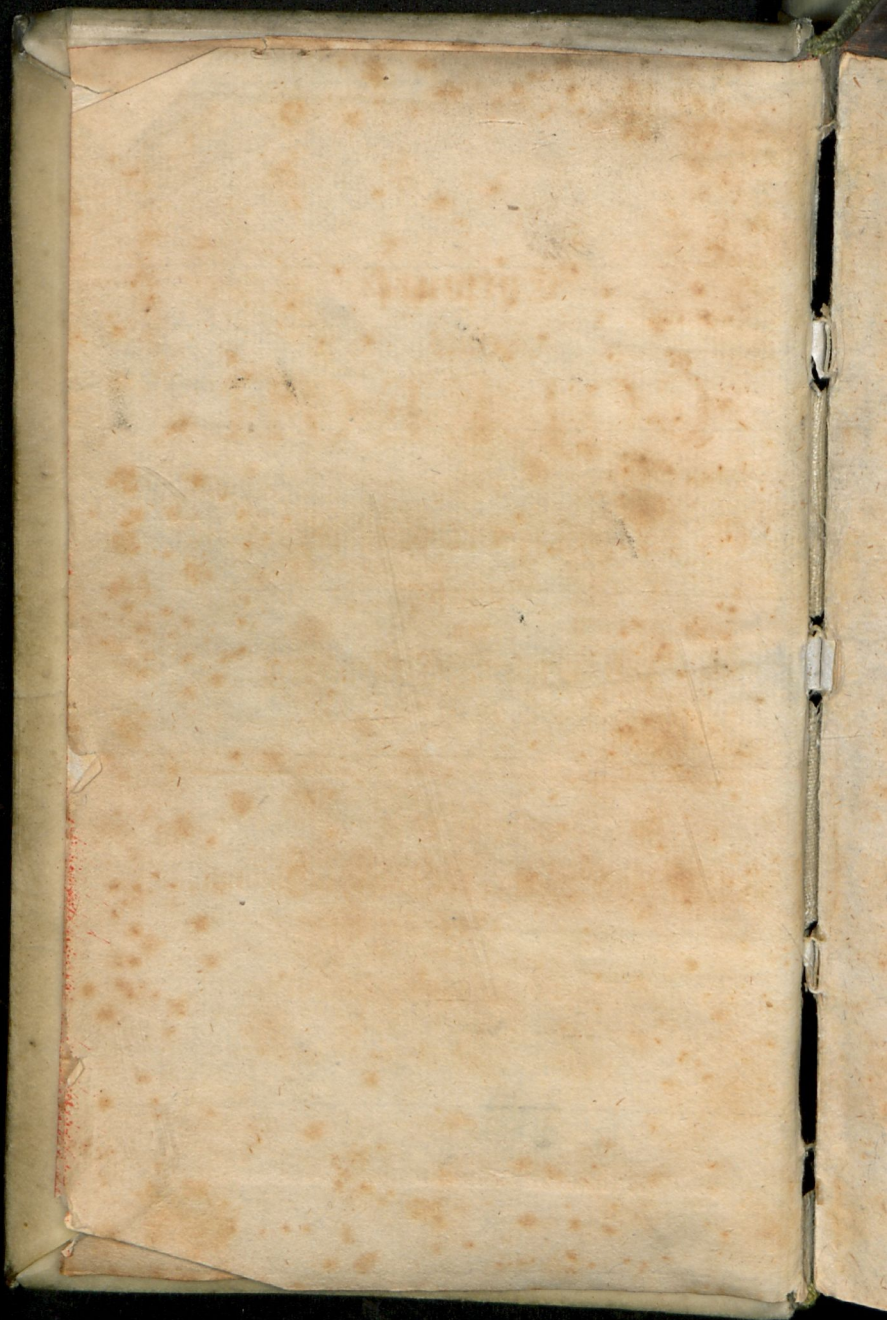

Abb. ii.

JUSTINI M.
DE
NATIUITATE CHRISTI
DOCTRINÆ
HISTORIA

collegit ac edidit

IO. HENR. CALLENBERG

Halæ, in typographia instituti iudaici

CIO MCCC XXXV.

*****:*****

*****:*****

§. I

PLuribus locis *Iustinus*, cognominatus martyr, ita de Christo loquitur, ut ex dictis clare intelligatur, quod crediderit, illum extitisse, antequam homo ex Maria, virgine, fuerit natus. Teste illo, seruator natus est ex Deo patre, virtute eius & consilio, proprie, peculiariter, præter communem mortalium natiuitatem. Varia Christo tribuit nomina, respiciens ad natiuitatem, qua ex patre ortus est, & ad tempus, humanam illius natiuitatem antegressum. Appellatur scilicet filius Dei, eiusque primogenitus, unigena, ratio, verbum, virtus, sapientia, oriens, dies.

§. II. Ipsum esse Deum, diserte affirmat. Idcirco attribuit ei verba angeli dominici, Mosene rubo compellantis: *ego Deus Abrahami etc.* Iudæus ei exprobrauit: *quod ais, ante secula Deum fuisse hunc Christum, ac deinde nasci etiam, hominem factum, sustinuisse; & quidem non hominem ex homine: non modo*
ad-

Illum extitisse. Iustin. 256. c. utor editione coloniensi MDCLXXXVI.

Mortalium natiuitatem. 66. e. 67. e. 327. b. 332. c. d.

Oriens, dies. 73. a. 327. b. 83, c. 326. e. 92. b. 51. d. 327. b. 326. d.

*
*
*
r-
is
ti-
e,
ft
o-
r-
o-
re
a-
et
a,
es.
at.
ci,
a-
is,
de-
re;
do
ad-
lo

admirabile, & præter fidem mihi esse videtur, verum etiam stultum. Tum Iustinus ostendit, Christum omnino Deum, idque confiteri minime esse stultum. Dissentire se etiam aperte profiteretur ab iis, qui Christum pro mero homine habeant: sunt enim nonnulli, - - profitentes, ipsum Christum esse; sed (tantum) hominem, ex hominibus genitum esse affirmant: quibus non assentior.

§. III. Docet præterea, illum sub veteri testamento sæpe hominibus apparuisse, sub ignis forma, ac imagine incorporali. Exemplum recenset, cum Mosis visus est in rubo; iudæosque carpit, quod ea, quæ hic, aliisque in locis, dicantur de filio, patri adscribant.

§. IV. Tum porro tradit: patrem Christi, Deum & dominum, certam constituisse æconomiam, cuius causa homo factus sit. Atque ita eum de consilio & ex voluntate patris humanam induisse naturam.

§. V. Historiam nati ex virgine Christi in scriptis suis passim tractat, eaque repetit, quæ ab apostolis narrata sunt; adiiciens subinde quædam ad eorum narrationem illustrandam. Commemorat, quomodo angelus domini ad Mariam, virginem, venerit, nunciaueritque, nasciturum ex ea Christum. Verba angeli hæc profert: *ecce concipies in utero ex spiritu sancto*

Non assentior. 96. b. c. 267. b. e.

Patri adscribant. 96.

Induisse naturam. 45. a. 83. e. 96. a, 286. b.

d. e. 291. e.

sancto, & paries filium; & filius altissimi vocabitur; & vocabis nomen eius Iesum; ipse enim liberabit populum suum a peccatis suis. Refert tantum orationis particulam, & quidem contracte. Pergit narrare, quomodo grauida facta sit virgo ex spiritu sancto: illum, cum illapsus esset in eam, ipsamque inumbrasset, non concubitu, sed virtute pręnantem Mariam reddidisse. Spiritum, qui etiam virtus, quę a Deo fit, dicatur, non alium esse, quam ipsum verbum, seu Dei primogenitum. Tum agit de suspitione Iosephi, & consilio eius profigato.

§. VI. Deinde narrat, quomodo natus Christus sit Bethleemę, quō profectus sit Iosephus, ut censeatur. Cum id commemorasset de Bethleema in apologia altera, iubet romanos, gentiles, evoluere descriptiones acti census, quas habeant, & ex iis cognoscere veritatem: *vicus autem quidam est, Bethleema, in regione iudęorum, triginta quinque stadiis Hierosolymis distans; ubi natus est Christus Iesus: quemadmodum ex descriptionibus acti census, quę sub Cyrenio, primo vestro in Iudęa procuratore, sunt confecta, intelligere potestis.* Addit: nato puero, Iosephum, quia in vico non inuenerit locum, quo diuenteret, in specum quendam, vico proximum, concessisse. Factum id memorat temporibus imperii romani, sub Herode, rege iudęorum.

§. VII.

Dei primogenitum. 75.

Rege iudęorum. 303. c. e. 75. e. 332. d. 304. a. 96. 330. d.

§. VII. Postea exponit aduentum Arabum, qui Christum adorauerint. Docet, stellam, qua edocti sint magi, in cælo apparuisse, simulac natus sit Christus. Locum, ex quo venerint magi, dicit Damascum, urbem, sitam in Arabia: *cæterum, quod Damascus arabi- ca terra fuerit, & sit, quamuis nunc ei, quæ Syrophœnice vocatur, accenseatur, nec vestrum aliqui insiciari possunt.* Fuisse eos, ait, antequam ad Iesum accesserint, cacodæmonis ma- cipia, & malis artibus deditos; sed, a pristi- no domino malo defecisse: *magi enim, quos prædatum fuerat demonium illud, ad omnes malas actiones excitatos, cum aduenientes Chri- sum adorauerint, apparet, ipsos ab ea potes- tate defecisse, quæ illos prædata fuerat, & a verbo ostensa est habitare Damasci.* Delatos in urbem Hierosolymorum dixisse: se ex stella, in cælo apparente, cognouisse, quod rex in regione iudaica natus sit. Seniores populi iudaici, quos Matthæus principes sacerdotum & scribas vocet, indicasse Herodi locum, quo Christus in lucem edendus sit.

§. IIX. Tradit etiam fugam Christi in Ægy- ptum; qua facta, Herodem omnes pueros bethleemiticos occidere iussisse. Tum citat verba prophetæ de hac laniena. Vaticinium illud ita exponit: propter vocem, quæ audi- enda sit a Rama, id est ab Arabia, (esse enim suo tempore adhuc locum in Arabia, nomine Ra-

In lucem edendus. 303. 304. 334.

Ramam:) ploratum correpturum esse locum, ubi Rachel sepulta sit, h. e. Bethleemam: mulieribus complorantibus filios suos interfectos, neque consolationem in eo, quod ipsis euenit, habentibus. Narrat quoque de reditu domini nostri ex Ægypto, & quod ab illo tempore ipse præsentiam suam celauerit homines, donec egerit ætatem virilem.

§. IX. Prophetas dicit vaticiniis prænuñcasse, aduenturum Christum, & nasciturum ex virgine: multa de eo oracula edidisse: cognominatum ipsum in prophetarum libris sapientiam, & diem, & orientem, & gladium, & lapidem, & virgam, & Iacobum, & israelem, aliisque nominibus.

§. X. Ex Mosis scriptis citat verba: *lauans sanguine vuae stolam suam.* Item hæc: *oriatur stella ex Iacobo, & dux ex Israele.* Ad illa obseruat: verbo, lauare, inesse significationem lustrandi atque purificandi: stolam Christi esse, qui fidem ei habeant: sanguinem intelligi ipsius, qui dicatur vua, quod, sicut vitis sanguinem, seu succum, Deus, non homo, fecerit, ita Christus sanguinem non habiturus sit ex humano viri semine, sed ex virtute diuina.

Quod

Euenit habentibus. 303. 304. 328. 329. 330.

Ex Ægypto. ibid.

Virilem ætatem. 75.

Aliisque nominibus 73. 327.

Lauans sanguine. Gen. XLIX. 11.

Oriatur stella. Num. XXIV. 17.

Virtute diuina. Iust. M. 74.

Quod ad alterum vaticinium attinet, hebraicum nomen, quo significatur sceptrum, ille ducem reddidit; verbum vero omisit, quourrectio indicatur.

§. XI. Porro attulit Iesaiæ locum de partu virgineo, & de hoc dicit: quæ impossibilia putentur, ac incredibilia, ea quod futura sint, a Deo per spiritum propheticum esse præmonstratum; ne, cum facta essent, per incredulitatem vocentur in dubium, sed ob factam eorum prædictionem certa per fidem habeantur. Circa verba, *virgouterumferet*, annotat: virtutem Dei, virgini superueniendo, eam inumbravisse. Quod dictum sit de captis urbibus, Damasco & Samaria, id conuenire in magos, Damasco profectos, præstigiis remittentes nuncium, ereptos cacodæmonis potestati, cuius in illa urbe fuerit sedes. Peccatricem ac iniquam hanc potestatem Samariæ nomine figurate vocatam. Herodem dicit Assyriorum regem, quod animo fuerit impio. Sæpe enim spiritum sanctum uti huius generis similitudinibus ac comparationibus. Exempli gratia, de hierosolymitanis ciuibus loquutum, dixisse: *pater tuus amorrhæus, & mater tua chetæa.*

§. XII. Alia insuper Iustinus in medium protulit

De partu virgineo. Ies. VII. 10. - 17.

Per fidem habeantur. 74. coll. 262.

Eam inumbravisse. 75.

Tua chetæa. 303. 304. 305. 262. 291. 297. 302.

Alia insuper. Ies. IX. 5. Mich. V. 1. Zach. VI.

19. pag. 74. 75. 262. 334.

ruit prophetarum oracula, cum ex Iesaiæ, tum
ex Michæ & Zachariæ monumentis. Id quo-
que memorat: cum daemones acceperint, Chri-
stum nasciturum ex virgine, autores extitisse fa-
bulæ de Danae, quæ ex Ioue, in aurum con-
uerſo, conceperit. Sufficiat, hæc ex Iustini ſcri-
pta attuliſſe, prælibando eius de ſeruatoris na-
tuitate doctrinam. Plura dictis accuratior illo-
rum lector eruet. Faxit autem Deus, ut com-
memoratis, licet ea aliqua ex parte imperfecta
ſint, animi noſtri confirmentur!

De Danae. 90. a.

Lector eruet, præſertim ex his locis, 45. 48.

51. 56. 68. 74. 75. 86. 92. 96. 98. 232. 247.

254. 255. 261. 264. 267. 286. 287. 291.

293. 303. 326. 327. 328. 356. 357.

Ad 263

S

1449
323

19
25

JUSTINI M.
DE
NATIUITATE CHRISTI
DOCTRINÆ
HISTORIA

collegit ac edidit

IO. HENR. CALLENBERG

Halæ, in typographia instituti iudaici

CIO MCCC XXXV.

